

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН ХАРЬЯА
ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ЦЭЦЭГ СУМЫН СОЁЛЫН ТӨВИЙН 2020 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

Аудитын код: ХОА-2021/61/СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Ховд хот
2021 он

Тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар
Утас: 70433061 Цахим хаяг: Boldbaatar.Kh
@audit.gov.mn
Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн
Утас: 70432545 Цахим хаяг:
Tsetsegsuren.A@audit.gov.mn
Хоо өрлөгийн үрс аудит ХХК
Аудитор: А.Оюундэлгэр
Утас: 99306289 Цахим хаяг: a_oyund @yahoo.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт

Агуулга

1.Төрийн аудитын аудиторын дүгнэлт	3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан	3
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	5
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	6
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....	8
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	9
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан.....	9
3. Аудитын тайлан.....	10
3.1. Ерөнхий зүйл.....	10
3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй	10
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, дотоод хяналт.....	11
3.4. Материаллаг байдал	11
3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд	11
3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт	12
3.7. Шилэн дансны мэдээлэл	13
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	13
3.9. Аудитын илрүүлэлт	13
Залруулсан алдаа	13
Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил	13
Аудитын зөвлөмж	13
4. Менежментийн захидал	13
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	14

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт

**ХОВДАЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**
64000 Цамбагараа баг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 976-70433061, Факс: 976-70433061
E-mail: khovd@audit.gov.mn

ЦЭЦЭГ СУМЫН СОЁЛЫН
ТӨВИЙН ЭРХЛЭГЧ Д.БАЙГАЛЬМАА ТАНАА

2021.02.25 № 2/27
танай _____ -ны № _____ -т

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Цэцэг сумын соёлын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Аудитын гол асуудалд дурдсан алдаа, зөрчлийн үр нөлөөг эс тооцвол Цэцэг сумын соёлын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Бусад мэдээлэл нь байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт, үйл ажиллагааны тайлан, ард иргэдэд соёлын үйлчилгээг хүртээмжтэй хүргэх, үндэсний язгуур өв соёлоо түгээн дэлгэрүүлэх ажлын хэрэгжилт зэрэг санхүүгийн ба санхүүгийн бус мэдээллийг агуулсан байна.

Санхүүгийн тайлаанд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Аудитын гол асуудал

Өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй, үндсэн хөрөнгө бараа материалын худалдан авалт, зарцуулалтад тавих хяналтгүй, санхүүгийн тайлан дахь тоон мэдээллүүд зөрүүтэй илэрхийлэгдсэн зэрэг зөрчлүүд нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5-д "Төсвийн шууд захирагч нь төсвийн талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах" гэж заасныг тус тус зөрчиж Оршин байх, Тохюлдсон байх, Иж бүрэн байх, Үнэн зөв байдал мэдэгдлийг хангахгүй байна.

021020343

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдваны улмаас үүсэж болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан нь бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Х.БОЛДБААТАР

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/Төгрөгөөр/			
Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	6485687	6798009
33	АВЛАГА	1065098	26920
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	229998	26920
335	Бусад авлага		
335	Хувь хүмүүсээс авах авлага	835100	
3352	Байгууллагаас авах авлага		
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	5420589	6771089
351	Түүхий эд материал		
35110	Тусгай зориулалтын материал		
354	Хангамжийн материал	3800389	5150889
35410	Бичиг хэргийн материал		
35440	Түлш, шатах тослох материал	675455	675455
35420	Аж ахуйн материал	804034	804034
35450	Барилгын засварын материал	1650000	1650000
35470	Бусад хангамжийн материал	670900	670900
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	925584506,80	907300221,60
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1150525388.74	1125456479.66
392	Биет хөрөнгө	1146568388.74	1121613729.74
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1116433330	1116433330
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-	-23271104.90
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	45362177	45362177
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-42594027.08	-4410718.16
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	52916437	52916437
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-36107989.28	-40903339.20
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	502700	1582700
39217	Ном	13600708	13600708
393	Биет бус хөрөнгө	3957000	3842749.92
39301	Програм хангамж	457000	457000
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл		-114250.08
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	3500000	3500000
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	00.00	00.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1157011075,74	1132254488,66
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	444927,80	1950235,35
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	444927.80	444927.80
413	Өглөг	444927.80	444927.80
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	444927.80	1184584.85
4136	Бусад өглөг		765650.5
41361	Байгууллагад төлөх өглөг		740650.50
41362	Хувь өгөх өглөг		25000

5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1156566147.94	1130304253.31
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1156566147.94	1130304253.31
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	248091348	248091348
51101	Өмч: - төрийн	248091348	248091348
512	Хуримтлагдсан үр дүн	803902559.02	777640664.39
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	803902559.02	803902559.92
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	-26261894.63
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	104572240.92	104572240.92
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1157011075.74	1132254488.66

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	/Төгрөгөөр/	
		Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1120759203	112619202
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1120759203	
120	Нийтлэг татварын бус орлого	2500000	
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого		
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2500000	
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого		
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		112619202
1310	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих		
	Нэмэлт санхүүжилт		14902
120009	Бусад орлого		14902
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1118259203	
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1118259203	112604300
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	103894728.62	138881096.63
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	103894728.62	138881096.63
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	103594728.62	115577696.63
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	43222930	50258713.89
210101	Үндсэн цалин	43222930	50258713.89
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	5483994.80	6281323.16
210201	Тэтгэврийн даатгал	5483994.80	6281323.16
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	29995600	31768250.50
210301	Гэрэл, цахилгаан	319800	1092450.50
210302	Түлш, халаалт	29625800	29625800
210303	Цэвэр, бохир ус	50000	1050000
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	436436	454000
210401	Бичиг хэрэг	85000	93000
210402	Тээвэр, шатахуун	200000	200000
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр		54000
210404		60000	60000
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	91436	47000
	Аж ахуйн материал худалдан авах		
2105	Нормативт зардал		200000

210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл		200000
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	384000	51000
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	130000	51000
210604	Урсгал засвар	254000	0
2107	Томилолт, зочны зардал	47000	0
210701	Гадаад албан томилолт		0
210702	Дотоод албан томилолт	47000	0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2480730	528500
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2343730	391500
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	137000	137000
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	21544037.82	26215909.08
210901		234500	67000
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	21309537.82	26148909.08
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	300000	23303400
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	300000	22188000
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж		21888000
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	300000	300000
22			
225101	Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны олз гарз	273009517.04	
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт		1115400
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		1115400
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	825580957.34	-26261894.63
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)		

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		0
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)		113684300
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО		
120	Нийтлэг татварын бус орлого		
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	2500000	
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2500000	
	Тусламжийн орлого		112604300
	Нэмэлт санхүүжилт		
	Урсгал үйл ажиллагаа		
	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	81723000	112604300
	Нэмэлт санхүүжилт		1080000
120009	Бусад орлого		1080000
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	83852000	113648300
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	83852000	113684300
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	83552000	90380900
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	43762700	49165100
210101	Үндсэн цалин	43762700	41647051.82
210102	Нэмэгдэл		7518048.18
210105	Гэрээт ажлын хөлс		
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	5470300	6637200
210201	Тэтгэврийн даатгал	5470300	4670700
210202	Тэтгэмжийн даатгал		491700
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал		393300

210204	Ажилгүйдлийн даатгал		90100
210205	Эрүүл мэндийн даатгал		991400
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	29995600	31027600
210301	Гэрэл, цахилгаан	319800	351800
210302	Түлш, халаалт	29625800	29625800
210303	Цэвэр, бохир ус	50000	1050000
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	602000	654500
210401	Бичиг хэрэг	60000	58500
210402	Тээвэр, шатахуун	200000	200000
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	54000	54000
210404	Ном, хэвлэл	6000	60000
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	282000	282000
2105	Нормативт зардал	48000	48000
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	48000	48000
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	354000	76500
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	100000	76500
210604	Урсгал засвар	254000	
2107	Томилолт, зочны зардал	47000	
210702	Дотоод албан томилолт	47000	
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3162400	1637000
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	3025400	1500000
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	13700	137000
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	110000	1135000
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	110000	1135000
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	300000	23303400
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	300000	22188000
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж		21888000
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	300000	300000
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт		1115400
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		1115400
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	374000	0
5	Хөрөнгө оруулалтын мөнгөн зардалын дүн	374000	
22	Хөрөнгийн зардал	374000	
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	374000	
225106	Биет ба би?т бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	374000	

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	/ төгрөгөөр /
				Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
2019 оны 12-р сарын 31-ээр үлдэгдэл	248091348	104572240.92	803902559.02	1156566147.94
2019 оны 12-р сарын 31-ээр үлдэгдэл	248091348	104572240.92	803902559.02	1156566147.94
Дахин ирүүлсэн үлдэгдэл	248091348	104572240.92	803902559.02	1156566147.94
Тайлант үеийн иүр дүн /Цэвэр ашиг алдагдал			-26261894.63	-26261894.63
2020 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	248091348	104572240.92	777640664.39	1130304253.31

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	111520900	111488900
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	111520900	111488900
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	89332900	89300900
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	49165100	49165100
210101	Үндсэн цалин	42265100	41647051.82
210102	Нэмэгдэл	6900000	7518048.18
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	6637200	6637200
210201	Тэтгэврийн даатгал	6637200	4670700
210202	Тэтгэмжийн даатгал		491700
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал		393300
210204	Ажилгүйдлийн даатгал		90100
210205	Эрүүл мэндийн даатгал		991400
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	31059600	31027600
210301	Гэрэл, цахилгаан	383800	351800
2 0302	Түлш, халаалт	29625800	29625800
210303	Цэвэр, бохир ус	1050000	1050000
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	656000	654500
210401	Бичиг хэрэг	60000	58500
210402	Тээвэр, шатахуун	200000	200000
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	54000	54000
210404	Ном, хэвлэл	60000	60000
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	282000	282000
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал		
2105	Нормативт зардал	48000	48000
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	48000	48000
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	75000	76500
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	75000	76500
2107	Томилолт, зочины зардал		
210702	Дотоод албан томилолт		
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1637000	1637000
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1500000	1500000
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	137000	137000
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	55000	55000
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	55000	55000
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	22188000	23303400
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг		
213102	Засгийн газрын гадаад шилж үлэг		
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	22188000	22188000
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал		
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	21888000	21888000
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал	300000	

	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	112604300	111488900
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ		
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	112604300	111488900
132001	Орон нутгийн төсвөөс	112604300	111488900
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих		
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС		
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих		
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	5	5
620001	Удирдах ажилтан	1	1
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	3	3
620003	Үйлчлэх ажилтан	1	1

3. АУДИТЫН ТАЙЛАН

3.1. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

Цэцэг сумын Соёлын төвийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг төсвийн шууд захирагч Дамба овогтой Байгалмаа танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээдэд анхан шатны баримтаар тайлан гаргах, И баримтаар гүйлгээ хийх, тооцоо бодох өр авлагыг данс бүртгэлд тусгах талаар өгсөн зөвлөмжүүдийг менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 02 дүгээр сарын 24-наас 2021 оны 02 дүгээр сарын 25-ны хооронд Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын байгууллагатай гэрээ байгуулж Хоо Өрлөгийн үрс аудит ХХК-ны Ховд аймаг дахь салбарын захирал аудитор А.Оюундэлгэр хариуцаж хэрэгжүүлэв.

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Соёл урлагийн үйлчилгээг орчин үеийн ололт, амжилттай хослуулан хөгжүүлж, хүн амд хүргэх нийтийн соёлын үйлчилгээний чанар хүртээмж үр нөлөөг дээшлүүлэх зорилтыг дэвшүүлэн дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэн ажиллажээ. Үүнд:

- Соёлын талаар төрөөс баримталж байгаа бодлого шийдвэрийг нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд хэрэгжүүлэх
- Иргэдэд соёлын боловсрол олгох
- Соёлын биет болон биет бус өвийг өвлүүлэн үлдээх түгээн дэлгэрүүлэх
- Хүүхэд багачуудын авьяас чадварыг нээн илрүүлэх
- Иргэний болон гоо зүйн хүмүүжил төлөвшүүлэх, тэдний оюуны болон соёлын хэрэгцээг хангах

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Засгийн газрын 2019 оны 472 дугаар тогтоолоор “Төрийн албан хаагчийн цалингийн сүлжээ, хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай”
- Засгийн газрын 2020 оны 11 дүгээр сарын 183 тоот “бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэнтэй холбогдуулан эдийн засгийг дэмжих чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай”
- Засгийн газрын 2020 оны 1 дүгээр сарын 10 тоот “төрийн болон орон нутгийн өмчийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай”

3.3 НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГО, ДОТООД ХЯНАЛТ

Тус байгууллага нь санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын албанаас шалгалт хийгдээгүй байна. Өмнөх аудитаар орлогоо нэмэгдүүлэх зөвлөмж өгөгдсөн боловч биелэгдээгүй байна.

Байгууллагын дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд БАГА гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн үе шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

3.4. МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зарлага сонгож, эрсдэлийн түвшинг “ дунд ” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг 2019 оны жилийн эцсийн тайлангийн нийт зардал 68906.5 мянган төгрөгөөс 1 хувиар тооцон 689.1 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцлоо.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн нийт зардал 1388.8 мянган төгрөгний 1 хувиар 138.8 мянган төгрөгөөр тооцлоо.

3.5. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Цэцэг сумын Соёлын төвийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 1080.0 мянган төгрөгөөр буюу 0,08 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан бараа материалын данс, үндсэн хөрөнгө өр төлбөр байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Авлага	229.9	26.9	-203
Урьдчилгаа			
Бараа материал	5420.6	6771.1	1350.5
Үндсэн хөрөнгө	1228815.3	1229895.3	1080.0
Биет бус хөрөнгө	3957.0	3957.0	0
Нийт хөрөнгө	1232772.3	1233852.3	1080.0
Өр төлбөр	445.0	1950.1	1505.2
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	1232327.3	1231902.1	-425.2
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	1232772.3	1233852.3	1080.0

Авлага өмнөх онд 229.9 мянган төгрөг байсан бол 2020 онд 26.9 мянган төгрөг болж 203.0 мянган төгрөгөөр буурсан.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 6771.1 мянган төгрөг болж 1350.5 мянган төгрөгөөр өссөн нь хангамжийн материал худалдан авч нөөцөлснөөс шалтгаалжээ. Бараа материалын дансны үлдэгдэлд 2020 онд 2176.0 мянган төгрөгийн бараа материалыг худалдан авч бичиг хэрэгт 153.0 мянган төгрөг, аж ахуйн материалд 472.5 мянган төгрөг,

түлш шатах тослох материалд 200.0 нийт 825.8 мянган төгрөгийн бараа материал зарцуулсан байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 1229895.3 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 1080.0 мянган төгрөгийн өөрчлөлт орсон байна. Үндсэн хөрөнгөнд морин хуур 3 ширхэгийг худалдан авсанаас өссөн.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 1231902.1 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 425.2 мянган төгрөг буурсан нь үндсэн хөрөнгийн элэгдлээс үүссэн алдагдалтай холбоотой байна.

Тус байгууллагын 2020 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 1008140.0 мянган төгрөгөөр буюу 10 дахин хувиар буурсан. Энэ нь 2019 онд шинээр барилга хүлээн авсантай холбоотой .

үзүүлэлт	Санхүүгийн тайлангаарх		Төсвийн гүйцэтгэлээрх		МГ, ТГТ-ийн зөрүү
	Мөнгөн гүйлгээний тайлан	Үр дүнгийн тайлан	Төсвийн хэлбэлзлийн тайлан	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	
А	1	2	3	4	8
Үйл ажиллагааны мөнгөн орлогын дүн	1080.0	14.9	1080		0
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	112604.3	112604.3	112604.3	111488.9	1115.4
Өөрийн орлого	0	0	0	0	0

Тайлант жилд орон нутгийн санхүүгийн дэмжлэгээр 112604.3 мянган төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг авахаас, гүйцэтгэлээр 112604.3 мянган төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг авч 1115.4 мянган төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Өөрийн орлого 2.5 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлэх төлөвлөгөөтэйгөөс, гүйцэтгэлээр орлого бүрдүүлээгүй батлагдсан төлөвлөгөөг 2500.0 мянган төгрөгөөр тасалсан нь Ковид-19 цар тахлын цаг үеийн нөлөөлөл бий болжээ.

3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй. Тайлант жилд нэмэлт дансаар авлага барагдуулсан 1065.1 , орлого 14.9 мянган төгрөгийг оруулж үндсэн хөрөнгө 1080.0 мянган төгрөгөөр худалдан авсан. Гүйлгээ хийгдсэн байна.

Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2020 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 112604.3 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг 112604.3 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 112604.3 мянган төгрөг баталснаас тодотголоор төсөв өөрчлөлт ороогүй байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 10 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 115104.3 мянган төгрөгийн төсөв баталснаас 112604.3 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс 2500.0 мянган төгрөгийг үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 112604.3 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлого бүрдээгүй нэмэлт дансаар 1080 мянган төгрөгийн орлого орж нийт 113684.3 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 138881.1 мянган төгрөгийг зарцуулж 1115.4 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 138881.1 мянган төгрөг буюу 99.9 хувьтай байгаа нь ковидтэй холбоотой 1115.4 мянган төгрөг хэмнэсэнтэй холбоотой байна.

Нийт 1 хөтөлбөрийн 10 арга хэмжээ хэрэгжүүлэхэд 112604.3 мянган төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг зарцуулахаас 3 зардлын хэмнэлтээс 1115.4 мянган төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй. Тайлант онд авлага барагдуулах 1065.1 мянган төгрөг, орлого 14.9 мянган төгрөг нийт 1080 мянган төгрөгийн орлого орсон байна.

3.7. Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 150 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 134 мэдээлэл, хугацаа хоцорсон 16 мэдээлэл байна. Шилэн дансны цахим мэдээлэл 89.3 хувьтай байна.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны аудитын зөвлөмж нь ковид цар тахалтай холбогдуулан хэрэгжээгүй болно

3.9. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар өмнөх оны цахилганы өр төлбөр тусгаагүй 84.6, өмнөх оны НДШ –ийн авлагыг өглөгөөр тусгасан 57.0 тайлант оны НДШ-ийн өр төлбөрийг 113.3 мянган төгрөгөөр илүү тусгасан, бараа материалын тайлан гаргаагүй орлого ,зарлага 3001.5, шатахууны баримтгүй 200,0, үндсэн хөрөнгө худалдан авсан баримтгүй 1080.0, төсвийг зориулалт бусаар зарцуулсан 175.0 мянган төгрөг нийт 4711.4 мянган төгрөгийн алдаа зөрчилд зөвлөмж хүргүүлэв,

Залруулсан алдаа

Аудитаар эхний үлдэгдэл зөрүүтэй, нягтлан бодох бүртэглийн программ хангамж хөтлөөгүй, буруу бүртгэсэн тэй холбоотой 15033,4 мянган төгрөгийн залруулга хийлээ.

Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил

Аудитаар зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, залруулагдаагүй алдаа, зөрчил байхгүй .

3.10. БАЛАНСЫН ДАРААХ ҮЙЛ ЯВДАЛ БОЛОН ДАРААГИЙН АУДИТААР АВЧ ҮЗЭХ АНХААРАЛ ТАТАХУЙЦ БУСАД ЧУХАЛ АСУУДЛУУД

Анхаарал татахуйц асуудал байхгүй байна.

4. МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1.Балансын данстай холбоотой асуудал :

- 1.1. Илрүүлэлт: Өмнөх оны цахилганы өр төлбөр тусгаагүй 84.6, өмнөх оны НДШ –ийн авлагыг өглөгөөр тусгасан 57.0 тайлант оны НДШ-ийн өр төлбөрийг 113.3 мянган төгрөгөөр илүү тусгасан

Эрсдэл: Төсвийн зарцуулалтын хяналт сулрах, төсвийн хөрөнгийг буруу зарцуулах

1.3. Өгсөн зөвлөмж НББ-ийн тухай хуулийн 20,2,5 заалт дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах ;Төсвийн тухай хуулийн 4.1.төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах зарчмыг баримтлан ажиллах

2. Анхан шатны баримт бүрдүүлэлттэй холбоотой асуудал:

2.1. Илрүүлэлт: Анхан шатны баримтаар нярвын талан гаргаагүй, тооцоо бодоогүй, бараа материалын тайлан гаргаагүй шатахууны баримтгүй , үндсэн хөрөнгө худалдан авсан баримтгүй, тайлант онд худалдан авсан бараа бүтээгдэхүүн худалдан авах, гэрээний дагуу гарч байгаа зардлуудыг баримтжуулахдаа И баримтаар баталгаажуулаагүй байгаа нь борлуулагч талыг татвараас зайлсхийх боломжийг бий болгож байна.

2.2. Эрсдэл: Төсвийн зарцуулалтын хяналт сулрах, харилцагч байгууллага татвараас зайлсхийх

2.3. Өгсөн зөвлөмж Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20,1,4. “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно”, Татварын ерөнхий хуулийн 28.5. “Татвар төлөгч борлуулалт хийх тухай бүрд хэрэглэгчийн системээс дахин давтагдашгүй дугаар бүхий төлбөрийн баримтыг хэвлэж өгөх, эсхүл цахимаар илгээх үүрэгтэй” гэсэн заалтуудыг мөрдөн ажиллаж, худалдан авалтын ажил гүйлгээ бүрийг И баримтаар баталгаажуулах.

2.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2021 оны 6 дугаар сарын 15 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн/ мян.төг/	Аудитын байгуул-лагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5
1	Өмнөх оны цахилганы өр төлбөр тусгаагүй 84.6, өмнөх оны НДШ –ийн авлагыг өглөгөөр тусгасан 57.0 тайлант оны НДШ-ийн өр төлбөрийг 113.3 мянган төгрөгөөр илүү тусгасан	254,9	Зөвлөмж өгсөн	Цэцэг сумын соёлын төвийн эрхлэгч Нягтлан бодогч	Д.Байгалмаа Д.Гантуяа
2	бараа материалын тайлан гаргаагүй орлого ,зарлага 3001.5, шатахууны баримтгүй 200,0, үндсэн хөрөнгө худалдан авсан баримтгүй 1080.0, И баримтгүй	4281,5	Зөвлөмж өгсөн	Цэцэг сумын соёлын төвийн эрхлэгч Нягтлан бодогч	Д.Байгалмаа Д.Гантуяа

3	Шаардлагагүй материал худалдан авч үргүй зардалгарган бараа материалыг орлого авсан.	175.0	Зөвлөмж өгсөн	Цэцэг сумын соёлын төвийн эрхлэгч Нягтлан бодогч	Д.Байгалмаа Д.Гантуяа
4	Аудитаар эхний үлдэгдэл зөрүүтэй, нягтлан бодох бүртэглийн программ хангамж хөтлөөгүй, буруу бүртгэсэн тэй холбоотой 15033,4 мянган төгрөгийн залруулга хийлээ.	15033,4	Залруулга	Нягтлан бодогч	Д.Гантуяа
ДҮН		19744,8			

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР